

Jaarverslag 2017 Wapenfeiten Stichting Rugvin 2017

In 2017 vierde stichting Rugvin haar tiende officiële verjaardag. Op 26 februari 2007 werd de akte op het kantoor van Notaris De Kroon in Velp ondertekend door Nynke Osinga en Frank Zanderink. Onze activiteiten waren echter al twee jaar in volle gang, maar toen nog onder de naam van project Rugvin en formeel onder de vlag van Stichting De Noordzee.

In een bijzonder walvisjaar voor Nederland heeft de Stichting zich beziggehouden met onze hoofdbezigheden. Denk aan het werk op de Noordzee vanaf de Stena Line schepen, het werk op de Oosterschelde in de vorm van de jaarlijkse telling, het foto-id project en het dit jaar gerealiseerde project studio Bruinvis. Ook de lopende communicatiezaken zoals de website, Facebook, Twitter en sinds dit jaar ons Instagram account zijn bijgehouden

Het uitvoeren van deze activiteiten was niet mogelijk geweest zonder het Wereld Natuur Fonds, Stena Line, het Nationale Park Oosterschelde, Natuurmonumenten, Gemeente Schouwen-Duiveland, Rijkswaterstaat, de vele vrijwilligers, talloze schippers en alle Crowdfunders! Heel veel dank voor jullie inzet en vertrouwen!

Bijzonder walvisjaar 2017

Dit jaar zal de boeken in gaan als een bijzonder jaar voor walvisachtigen in Nederland en heeft ons getoond dat er behoefte is aan informatieverschaffing over deze nog steeds redelijk onderbelichte diergroep. Het begon in de winter van 2017 toen een bultrug opdook langs de Noord-Hollandse kust. Na een tijdje te zijn verdwenen verscheen het dier weer in de marinehaven in Den Helder. Na een verblijf van een tweetal weken in deze haven is het dier weer naar volle zee vertrokken.

Ook werd er een groenlandse walvis gespot voor de kust van België en later vanaf de boulevard in Vlissingen. Dit is de eerste waarneming van dit dier in de Nederlandse wateren ooit. In de zomer zwom er een zeldzame spitssuitdolfijn de Oosterschelde in. Helaas heeft het dier dit niet overleefd. Ook de potvis die aanspoelde in Domburg was overleden.

Naast deze incidentele gebeurtenissen neemt de hoeveelheid bruinvissen in de Nederlandse wateren nog steeds gestaag toe.

Veldwerk Noordzee

Stena Line

Ook dit jaar is het onderzoek op de schepen van de Stena Line, wat sinds 2005 loopt, voortgezet. Vrijwilligers van de stichting zijn hebben in 2017 negenmaal de tweedaagse retour overtocht voltooid. Dit doen we inmiddels dus al voor het 14e jaar, in eerste instantie binnen de "Atlantic Research Coalition", dat later overging in de European Cetacean Monitoring Coalition (ECMC).

Figuur 1: Zicht vanaf de brug van de Stena Line.

Ondanks het feit dat drie maanden niet is gemonitord, is er in 2017 toch een recordaantal bruinvissen geteld op de Noordzee. 360 dieren in totaal. Alleen in 2010 (403) en 2013 (377) werden er meer bruinvissen waargenomen. Rekenen we per maand dan is 2017 recordhouder met 40 bruinvissen per tocht. In 2013 waren dat er 37 per tocht en in 2011, 34.

De tendens van meer bruinvissen in de zuidelijke Nederlandse Noordzee zet dus door. Ook is duidelijk zichtbaar dat de zomermaanden meer en meer de beste maanden worden om bruinvissen waar te nemen. Dat was in de periode vóór 2010 totaal anders, toen er in de zomermaanden zelden bruinvissen werden waargenomen.

Tabel 1: Resultaten Stena Line tellingen 2017.

Maand	Aantal bruinvissen per 2 daagse tocht	Aantal witsnuitdolfijnen per 2 daagse tocht	Aantal andere walvisachtigen	Aantal ongedetermineerde walvisachtigen	Totaal aantal walvisachtigen
Januari	84	0	0	3	87
Februari	17	0	0	0	17
Maart	54	0	0	0	54
April	14	0	0	0	14
Mei	47	0	0	0	47
Juni	04	0	0	0	04
Juli	-	-	-	-	-
Augustus	126	0	0	0	126
September	-	-	-	-	-
Oktober	-	-	-	-	-
November	7	0	0	0	7
December	7	0	0	0	7
Totaal	360	0	0	3	363

Veldwerk Oosterschelde

Jaarlijkse Bruinvis telling

Ook deze jaarlijkse gebeurtenis wordt sinds 2009 uitgevoerd. Dit jaar vond deze plaats op zondag 18 juni. Tijdens deze dag zijn op de Oosterschelde zijn minimaal 34 bruinvissen geteld. Dat is een aardige toename ten opzichte van vorig jaar, toen 25 dieren werden geteld onder niet optimale weersomstandigheden.

Ondanks wat motorproblemen bij sommige boten was het een geslaagde telling. Voornamelijk door het goede weer en de enthousiaste vrijwilligers.

Figuur 2: De Marino en bemanning tijdens de Oosterschelde bruinvistelling 2017

De meeste dieren werden in de eerste uren vlak bij de kant waargenomen aan de Noordkant (Burghsluis – Zierikzee) en de Zuidkant (tussen de Roompot en Colijnsplaat). Ten Oosten van de Zeelandbrug vormden het water bij Kats en Bruinisse goede plekken. Alle boten hebben tijdens de trip bruinvissen gespot.

Het totaal van 34 dieren wijst erop dat het aantal bruinvissen in de Oosterschelde weer toeneemt. In 2011 was het topjaar met 61 dieren, daarna volgende een paar jaar met flink lagere aantallen vanwege grote sterfte onder de bruinvissen veroorzaakt door vooral verhongering.

Foto-id

Rugvin is nu voor het derde intensieve jaar op rij bezig met ons foto identificatie programma van de Oosterschelde bruinvissen. Hiermee leren we nog meer over deze dieren, omdat we ze dan individueel kunnen herkennen. Dit observatieseizoen is onze nieuwe boot: het Zeevarken II, gearriveerd in de haven van Kats. De aanschaf van de nieuwe boot, Zeevarken II, is mede mogelijk gemaakt door een gulle donatie en steun van het Wereld Natuur Fonds Nederland. Studenten Kelly & Britt zijn dit seizoen werkzaam geweest in het foto-id team, naast de andere teamleden, Annemieke, Ronald en Sam.

De afgelopen twee jaar is rond Burghsluis en Zierikzee al intensief gewerkt aan het maken van een fotocatalogus van de in de Oosterschelde levende bruinvissen. Veel dieren zijn toen al prima in beeld gebracht. Vandaar dat we nu in 2017 een stuk zijn opgeschoven in de Oosterschelde, vooral om te zien of op andere plekken dezelfde dieren of juist weer geheel andere bruinvissen voorkomen. Uit de bruinvistelling deze zomer weten we nu dat er zeker 34 bruinvissen voorkomen in de Oosterschelde. Een groot deel van deze Oosterschelde populatie is inmiddels opgenomen in de catalogus. Met deze catalogus leren we veel over de leeftijd van bruinvissen, het sociale gedrag en hoe en waar ze zich in de Oosterschelde begeven in relatie tot het getijde, het aanbod aan prooivissen etc.

Figuur 3: Het foto-id team aan het werk.

In onze fotocatalogus heeft elke bruinvis een identificatienummer. Toch heeft één van de bruinvissen ook een naam gekregen: 'Willem'. Deze bruinvis is vernoemd naar een schipper die sinds enkele jaren vrijwilligers van Stichting Rugvin mee laat gaan op zijn boot. Willem is een makkelijk herkenbare bruinvis door een inkeping in de rugvin en de vele littekens op het lichaam. Deze bruinvis is sinds 2011 bijna elk jaar door ons gezien in het noordwestelijke deel van de Oosterschelde (Burghsluis-Zierikzee). De verrassing was dus groot toen er op de Facebookpagina van nationaal park Oosterschelde foto's van eind juli opdoken waar Willem bij Wemeldinge zwom, aan de andere kant van de Oosterschelde. En nog interessanter, er zwom een kalfje bij! De naam Willem hebben we dus veranderd naar Willemien. Hopelijk gaan wij Willemien, hopelijk met andere kalven nog vaak tegenkomen in de toekomst.

Studio bruinvis

Vrijdag 12 mei werd Studio Bruinvis officieel geopend op het havenhoofd van Zierikzee. Met Studio Bruinvis wordt het geluid van de in de buurt zwemmende bruinvissen vanaf een afstand van enkele honderden meters live overgebracht naar het land waar bezoekende wandelaars of fietsers kunnen luisteren. Dus tegelijk kijken en luisteren naar de dieren die hun geluid (echolocatie/sonar) uitzenden om hun weg te vinden, prooien te zoeken en met soortgenoten te communiceren. Los van vermaak

en voorlichting worden de opnames ook gebruik voor onderzoek naar de hoeveelheid bruinvisactiviteit in de regio.

Figuur 4: De Boei van Studio Bruinvis

De studio is goed beruikt de eerste maand zorgde al voor 1000 afspeelmomenten. Dat zijn ongeveer 30 momenten per dag bij niet uitzonderlijk goed weer. Observaties in begin augustus gaven aan dat op zonnige dagen rond de 100 wandelaars en fietsers per dag de studio bezoeken.

Deze zomer is er onderhouds- en reparatiewerk verricht aan Studio Bruinvis. Zo is er op de boei de zendantenne vervangen voor een sterkere en wordt op het land ook de ontvangstantenne verwisseld voor één met een sterkere ontvangstcapaciteit. Helaas heeft de studio ook te kampen gehad met vandalisme. Reparaties zijn uitgevoerd en de studio is weer in bedrijf gesteld.

Communicatie

Site

De site van de stichting geniet een groeiend aantal bezoekers. In 2017 hebben ongeveer 23000 bezoekers hun weg naar de site gevonden. Piekmomenten zijn na de evenementen die media weten te vinden, zoals de bruinvistelling op de Oosterschelde en dit jaar de opening van Studio Bruinvis. Ook is de column "Walvis spotten over de wereld" een goedbezochte serie blogs. Deze zijn in 2017 maar liefst als acht verschillende blogs op de site verschenen.

Social media

De Social media platforms facebook en twitter genieten ook een gestaag aantal bezoeken en volgers. Hiernaast is Stichting Rugvin sinds 2017 ook te volgen via het populaire sociale platform Instagram.

Televisie en overige media

Zondag 19 november is de jaarlijkse bruinvistelling van Stichting Rugvin op de Oosterschelde op Duitse televisie verschenen in het programma Nordseereport van de Nord Deutscher Rundfunk (NDR). Het televisie team van de NDR was mee tijdens de telling op de Oosterschelde deze zomer en wist door een zeldzame ontmoeting wat bijzondere beelden te schieten.

Daarnaast zijn artikelen over de activiteiten van Rugvin verschenen in de Provinciaal Zeeuwse Courant, bij Omroep Zeeland en bij Vara's Vroege Vogels.

Finances 2017

Revenues 2017

Projects	€ 10,000,00
Project reservations (from 2016)	€ 21.373,00
Bank interest	€ 183,87
Donations	€ 10.116,27
Lectures	€ 75,00
Other	€ <u>0,00</u> +
Total revenues	€ 41.747,54

Expenses 2017

Projects	€ 15.610,73
Project reservations (into 2018)	€ 15.750,22
Boat purchase	€ 12.660,00
Boat dispute	€ 1.142,70
North Sea Overnight stay	€ 598,20
Office costs	€ <u>321,69</u> +
Total expenses	€ 46.083,54

ACTIVA	
Banksaldi	€ 19.684,11
Studio Bruinvis	€ 15.740,25
Boot Zeevarken	€ 12.660,00
Vorderingen	€ <u>-</u>
Totaal activa	€ 48.084,36
PASSIVA	
Eigen vermogen	€ 32.334,36
Project reserveringen	€ 15.750,00
Schulden	€ <u>-</u>
Totaal passiva	€ 48.084,36